TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20703
Tarih : 21.10.2026

10/4825

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Eğitimde piyasalaşma, merkeziyetçi ve tekçi politikalar ile kamusal sorumlulukların yerine getirilmemesi sonucunda ortaya çıkan sorunların; çocukların eğitimden uzaklaşmasına yol açan ekonomik ve toplumsal koşulların; anadilinde eğitim hakkının tanınmamasının, eğitim emekçilerinin güvencesizleştirilmesinin ve okullardaki şiddet olaylarının bütün boyutlarıyla araştırılması, siyasi ve idari sorumlulukların belirlenmesi ve gerekli önlemlerin saptanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Yılmaz HUN

Iğdır Milletvekili

GEREKÇE

Eğitim hakkının kullanılabilmesi, çocuğun bir okula kayıtlı görünmesinden ibaret değildir. Çocuğun okula düzenli devam edebilmesi, yeterli beslenmesi, güvenli koşullarda öğrenim görmesi, kendi dili, kimliği ve inancı nedeniyle dışlanmaması ve nitelikli eğitime ulaşabilmesi devletin sorumluluğundadır. AKP iktidarının eğitim politikaları ise kamusal yükümlülükleri ailelerin üzerine bırakan, öğretmen emeğini değersizleştiren ve eğitim süreçlerini piyasanın ihtiyaçlarına göre şekillendiren bir doğrultuda yürütülmektedir. 2026-2027 eğitim öğretim yılının başlamasının üzerinden 1 ay geçmiş olup eğitimde yaşanan sorunlar çığ gibi büyümektedir.

Eğitimi piyasalaştıran ve sermayenin ihtiyaçlarına göre biçimlendiren iktidar politikaları, kamusal eğitimi büyük ölçüde aşındırmıştır. Eğitim Sen (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)'nın 2026-2027 eğitim yılı başlangıç açıklamasına göre bir öğrencinin okula başlama maliyeti yaklaşık 15 bin liraya kadar çıkmaktadır. Üstelik bu tutarlara servis, beslenme ve yıl içindeki diğer giderler dâhil değildir. Okula başlama maliyeti geçen yıla göre yüzde 63 oranında artmıştır. Çocuğun okula başlayabilmesinin aile bütçesine bu ölçüde bağımlı kılınması, parasız eğitim hakkını içi boş bir ilkeye dönüştürmektedir. Okulların temel ihtiyaçlarının veli katkılarına bırakılması, beslenme ve ulaşım giderlerinin aile bütçesinden karşılanmasının beklenmesi yoksulluğu eğitimden dışlanmanın aracı haline getirmektedir.

Türkiye'de milyonlarca çocuk, yoksulluk koşullarında eğitim hayatını sürdürmektedir. TÜİK verilerine göre yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındaki 0-17 yaş arası çocuk oranı yüzde 36,8'dir. Pek çok çocuk okula yeterli beslenemeden gitmekte, kantinden yiyecek alamamakta ve eğitimini sağlıksız koşullarda sürdürmektedir. İktidarın ekonomi politikalarının bedelini çocuklar ödemektedir. Oysa sağlıklı beslenme, çocuğun öğrenme ve gelişme hakkının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle bütün devlet okullarında en az bir öğün ücretsiz ve sağlıklı yemek ile temiz içme suyu sağlanmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de eğitimin en ağır sorunlarından biri de her yaş grubunda çocukların sürekli olarak örgün eğitimden kopmasıdır. MEB'in 2025-2026 istatistiklerine göre açık öğretim ve MESEM'de bulunanlarla birlikte örgün eğitim dışındaki öğrenci sayısı 1,5 milyonu aşmıştır. Ortaokuldan mezun olan 295 binden fazla öğrenci ise liseye hiç kaydolmamıştır. Hiç okula başlamayan, sürekli devamsızlık yapan, eğitimini yarıda bırakan ve açık öğretime geçen çocukların durumları ayrı ayrı ortaya çıkarılmalı; eğitim hakkını kullanamayan her çocuk bakımından kamu kurumlarının sorumluluğu araştırılmalıdır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerine göre, 1 Eylül 2025-31 Ağustos 2026 döneminde en az 95 çocuk işçi yaşamını yitirmiştir. İş cinayetlerinde hayatını kaybeden çocukların kaçının MESEM kapsamında çalışırken öldüğü açığa kavuşturulmalıdır.

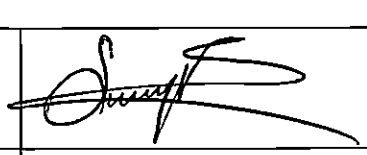
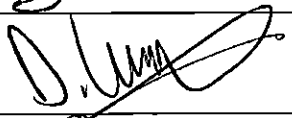
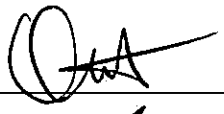
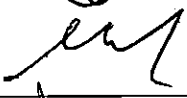
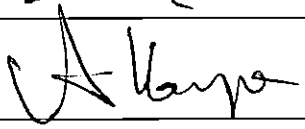
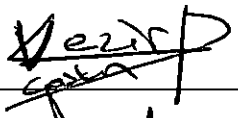
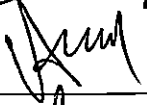
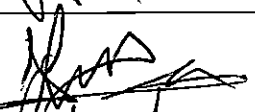
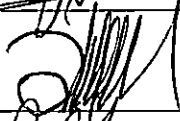
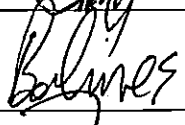
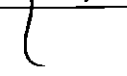
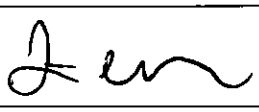
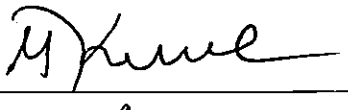
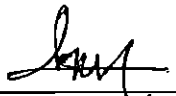
Eğitim sistemindeki bir diğer büyük sorun, öğretmenlikte yaşanan ucuz emek sömürüsüdür. Türkiye'de yaklaşık 100 bin ücretli öğretmen, düşük ücret ve güvencesiz koşullarda çalıştırılmaktadır. Bu ölçekte ücretli öğretmen görevlendirilmesi, okulların öğretmen

ihtiyacının kadrolu atamalarla karşılanmadığını göstermektedir. Ataması yapılmayan öğretmenler mesleklerini yapmayı beklerken, mevcut ihtiyacın ders saati başına ödeme yapılan geçici görevlendirmelerle karşılanması iktidarın ucuz emek tercihidir.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta yaşanan ağır saldırıların ardından okullarda ve çevrelerinde şiddetin sürmesi, çocukların ve eğitim emekçilerinin yaşam hakkını koruyacak etkili önlemlerin hayata geçirilemediğini göstermektedir. Bu olayları münferit vakalar olarak değerlendiren yaklaşım, şiddeti doğuran toplumsal koşulları ve kamu kurumlarının sorumluluğunu görünmez kılmaktadır. Saldırıların ardından kurulan Meclis araştırma komisyonunun raporunun hâlâ yayımlanmamış olması, tespitlerin somut önlemlere dönüştürülmesindeki gecikmeyi de ortaya koymaktadır. Nitekim Urfa ve Maraş okul saldırılarının ardından oluşturulan komisyonun raporu açıklanmadan, basına yansıdığı kadarıyla okullarda 6 saldırı daha gerçekleşmiş, bu olaylarda en az 28 öğrenci yaralanmış, bir öğrenci ve bir öğretmen hayatını kaybetmiştir. Çocukların güvenliği ertelenemez.

Anadilinde eğitim hakkının tanınmaması, eğitim sistemindeki eşitsizliklerin ve tekçi politikaların temel boyutlarından biridir. Farklı etnik kimliklere sahip halkların anadillerinde eğitim alamaması, dillerini, kimliklerini ve kültürlerini özgürce geliştirmelerinin önünde engel oluşturmaktadır. Seçmeli dersler anadilinde eğitim hakkının yerine geçemez; bu derslere erişimde yaşanan öğretmen, materyal ve sınıf açılması sorunları da anadilinde eğitimin fiilen karşılanmadığını ortaya koymaktadır. Anadili üzerindeki kısıtlamaların eğitim süreçlerine etkisi ortaya konulmalı, anadilinde eğitim hakkını güvence altına alacak düzenlemeler belirlenmelidir.

Eğitim sistemindeki sorunlar zincirleme biçimde sürmekte, ortaya çıkan ağır tablodaki olaylar birbirinden bağımsız ele alınmamalıdır. Tüm bu sorunlar eğitim sistemindeki çöküşün bütünlüklü göstergeleridir. Bu çöküşe yol açan politikaların, ihmallerin ve sorumlulukların araştırılması ve çözümlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
			
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	